

USCIRF—RECOMMENDED FOR SPECIAL WATCH LIST

U.S Commission on International Religious Freedom na nduru ni USCIRF ayeke mbênî ndokwa so ayeke nag be ti letat pepe si a sâla kousâla maboko na maboko i na Govoroma tî Kôdörö Sêse tî Amerîka na lo yeke tiri ngâ na yâ dũnîya mobimba tënë tî sambëlängö Nzapâ yâmba na ya mabê. ndokwa so a bâ gîgî na ngû 1998, nagbe ti IRFA (International Religious Freedom Act) kwa ti lo nga a yêkê tî kamata kode ti bendo ti ndo ti guigui ti bembê ndo nâ ndô tî âkpälê sô a sî na ya sambëlängö Nzapâ ouala sôrô ngö mbênî mabê ti ndo ti guigui sî na pêkô ni lo yêkê sîgîgî nâ a kôdê ti fâ na Gba ti Kôdörö, na wâ kwâsû tî létat ngâ nâ ngûrû Gbya. Nâ yâ kûsâlâ tî lo USCIRF a yêkê mbênî ndokwa so a yêkê ndê nâ ti dema na létâ ti Amerîka. Tondo tî ngû 2020 â fa tã kota kusala tî âwatokua ngâ na wakûsâla nî na ndô tî akpälê sô âla bâa sî âla sù mbêti na ndô nî tî mû na Govoroma tî Kôdörö Sêse ti Amerîka. Tondo tî ngû 2020 a sâla tënë na ndô tî aye sô alôndô na nze ti Nyényé tî sî na nze tî Kakaôka tî ngû 2019 atâ sô sî é lingbî tî wara na yanî ambênî âkpälê sô a si kôzô ouala na pêkô tî ngôé sô é fa. Tî wara sango mingui na ndô tî USCIRF, é lingbî tî goué na ndô ngbânda têrê [gé](#) wara tî téngbî l na ndô nzörökô singa ti 202-523-3240.

Kötä Kôndâlô

A tënë tî sambëlängö Nzâpa yâmba na sese ti BeAfrika ade a kiri na ya molongo pepe, a gwé na léguéna ngû 2019, a tã so Govoroma ti BêAfrika a tûrûgu tumba a sou maboko na mbeti, a turugu so aou balako na ndoni ossio na sêse ti Khartoum. Mbêti ti siriri a tene tënë na ndo nene ti zo na tënë tî sambëlängö Nzâpa yâmba. Ata so tûrûgu tumba a ngba ti mou sêse na ngangû. Na ngû 2019, tûrûgu tumba a mou kota mbagé sêse ti BêAfrika na ngangou so Mossoro ti gbe ti sese ayeke mingi. Govoroma ti BêAfrika zia bé ti lo na ndo a tûrûgu ti siriri, Mission multidimensionnelle intégrée des Nations Unies pour la stabilisation en RCA (MINUSCA), ti batâ a siwli nga ti kanga legue na kpale.

Koutou mingui ti a Centrafricain a kpe da ti ala ngbanga ti a bira ngu mionbé so a tûrûgu tumba a bouba a ouatokwa ti ndo ti ndo ti guigui, tango so bira a ga taa ngangou ala tene a turugu tumba a fa gui mara oko na kpale a hon ndo ni sambëlängö Nzâpa yâmba na zango mbeto na bé ti a zo ngbanga ti mabe ti ala. A ta na ngû 2013-2014, tûrûgu tumba a fa a musulmi mingui; na mbongo ti BeAfrika, 95 ti mosquées a bouba nga na 80% ti âmîsilimi a kpê BêAfrika. Na popo ti nze omene na miombê ti ngû 2019, BêAfrika, Bendo guigui ti a zo so a kpê bira (HCR) a mou maboko na a zo so a kpê na ya ti a kodro so a nguru BêAfrika tonga na Cameroun, République démocratique du Congo na Congo a kodro so a sou mbeti ti mou maboko na a

refugies ti kiri yamba na ya ti kodro. A ta so a mbeni a zo ni tonda ti kiri, a musulmi a nga na ya ti a camp ti a déplacées na mingui ti ala a ngba ya ti a kodro so ala goué da ngbanga sti duti ti ala Na nuka ti ngu 2019 a turugu kpale a ngba ti baa ndo na ya ndo kota mbague ti kodro sese ti BeAfrika.

A ta so nzoni ye a si na ngu so a hon na ndo mbeti ti siriri, a ta ndo ti mbeti na zingo ngombé na maboko ti a ouakpalé, Kengo mbeti ti khartoum a sala si yeti kirikiri a ngba na ya ti kodro ni. A Mû maboko mingui na pialô ti siriri na batangô sé duti; Mu na ndûzu a ONG so a sala kûsala na têrê ti ala so â kpê kôdörö si a yêké na kodro wandé, ala so a kpê da ti ala, ala so a kpê andô si a kîrî aouè nga na a pialo ti lekere ngo âdâ na bendo guigui na BêAfrika a sala téné ti mara, na a ye ti kpale na tere ti a siwili so a tûrûgu tumba a sara na a zo ti mabê, a hon ngû 2019. Na la ti bira ti nze miombe na se sé ti Carnot, a anti-balaka a ba gui a âmîsilimi. A tûrûgu tumba so a tene nvene na iri ti MINUSCA na ténengo na a zo a tûrûgu ti bendo guigui a yéh âmîsilimi pépé. Gba ti a bira na téré ti a siwili a ba guigui na nzê ossio, kwa a kuoi ngangou, nangou kah, na moungo o na ngagou na ya ti gbako. Na ya mbeni nangou bira ti ze okou, a tûrûgu tumba ti 3R a fâ a zo bale oko na sese ti Ouham-Pendé. Na nzê gombaya, kota bira na popo ti a tûrûgu tumba a sara si a zo Koutou bale ota a kpê. Ningango ti bira ni a sara si Govoroma a ngba na gbé ti MINUSCA ti bândo na legué ti gango na siriri.

Wängö na Govoroma tî kôdörö sêse tî Amerîka

- Govoroma tî Kôdörö Sêse tî Amerîka a zia BêAfrika na ya mbêti ti sambëlängö Nzâpa yâmba ti International Religious Freedom Act (IRFA);
- Ziango na sésé pialo ti mbêti ti néné ti zo na legue ti a kota mbaka na Govoroma BêAfrika:
 - Ti bembe na ndo ti sambëlängöna, sioni téné kozo ti sorongo a oua baualozo;
 - Moungo maboko na legue ti siriri na mango téré; na patara na popo ti a mara nga na ouasambelango nzapa nde nde.
 - Moungo maboko na mayengo ti tene ti nene ti zo na fango ni na a tûrûgu ti letat.
- Mou nguiza na a da ngbanga ti kété kodoro na ti kota da ngbanga nga na dâ ngbanga ti kéténgoy.

- Mou maboko na Govoroma ti BéAfrika ti sara ngangou ti tene a misilimi a wara se duti na ya ti kodro. na lêkerengo kodoro, da Nzapa ti ala so a bouba, a misilimi a wara ndia ti vote gbya ti kodro na ngu 2020, ti mou na a misilimi kwa ti letat nga na ti turugu. Na batângo âmisilimi so a kpê na kôdörö wandé ouala ala so âkpê dâ tî alâ a lingbi kîrî yamba tî duti nzoni bîaku bîaku; na
- Kono nguinsa ti moungo maboko na a zo so akpê na kôdörö ouandé ouala ala so â kpê dâ tî ala a lingbi kîrî yamba tî duti nzoni bîaku bîaku. Lêkerengo kodoro ni na gango na siriri. Tonga na a yeke mou oungo ti a zo, si a zo alingbi ti sâmbëlängo Nzapâ yâmba na mabê.

Ngangou ti USCIRF na a kousala ti lo

- **Peko ti tene:** [Ndi ti téné, Zonga, Sioni téné na Africa](#)
- **Tene ti boumingo:** [Kayengo sâmbëlängo Nzapâ yâmba na mabê na Africa: Ye ti péko ti kayengo ni](#)

Li ti Sango

A zo na Kôdörö sésé ti BéAfrika a wou 5.9 million. Ndûru na 89 na ya 100 â yêkê gui a kérétiens – ôkô légé ni tôngana mo gbian yâ tî a katoliki na â protestant 9 na ya 100 (9%) a yêkê âmisilimi sambelango nzapa na RcA a boungbi na a ye ti a kotare.

A kpälê so a gwé na ndûzu na ya tî ngû 2013 na ndêmbé sô a turugu tumba ti Séléka so â yêké mingui âmisilimi â mu kôdörö na maboko ti Gbya Francois Bozize, so lo yêké ti lô kérétiens. Na bangô so na tango so a turûgu ti séléka so na popo ni a wakpälê ti Tchad nga na Soudan a sara a yé ti kpênê mingui na terê tî ala sô a yêké mîsilimi pépé ala sara ye ti kpene na tere ti a ouakoua ti nzapa, a sara si a mbéni bungbi â ba gigi, Anti-balaka (anti-kûpe kûpe) so na popo ni mingui a yêké a kérétiens si âla gwé dâ ti sara a yé ti ngangou na terê tî âsiwili so a bâ â téné ala yêké âmisilimi ouala a mara so a sala kwâ andô nduru na a séléka. A tô ndani na ndô so, a wâ gbungô ngombe so a inga ala na iri ti “ex-Séléka,” “anti-balaka,” ouala “boumbi ti â autodéfense” a tondâ ti kônô si âla sara âkpälê mingui na terê ti a wa kôdörö nga na da Nzapâ téné ti mara Nzâpa so ala sambela. Kpälê so a goué la. da ti kanga légé na nzoni dûtî na popo ti a mara ti Nzâpa ndé ndé, ala tene ala yeke tiri ndali ti mabe ti asi ûngô tî azo kûtu oko a kpê kôdörö tî ala nga ambéni saki na saki a wara kûa, yé so sî a zi légé na kungbingo 417 na popo ti â 436 dâ Nzâpa tî âmisilimi na ya tî Kôdörö ni. Na nzê ti Kakauka tî ngû 2014.

Ndo koussala ti kiringo na péko ti a yeti ngangou ti Bêndo guigui UN na ya ti ngû 2013 ti si na ngû 2014, a fa so a anti-balaka a fa mingui a mara ti a âmisilimi na BéAfrika. A ye ti ngangou so naninga ngû mingui na a mou ya ti kodoro ni koué, A ta so a tûrûgu tumba a mou kota mbagué ti koroni ndali ti Mossoro sésé ni na ala ouéndé ni na gbé ti sâmbëlängö Nzapa.

Ndali ti yê ngangou so a si, koutou mgbamgbo oko ti a zo so akpê yangada ti ala na ya ti ngoy ni so koutou mgbamgbo omênê ti a zo akpê nay a ti BéAfrika. A tûrûguti bendo ti guigui ti MINUSCA, a ga na ala bata a siwili, a manda yêh na a tûrûgu ti kodoro na a yâ na ndouzou téné ti nêhê ti zona BéAfrika. Na ti bata sorongo aoua bagalâlzo na gu 2020. Oungo ti a ouabatango a zo a ouh kou balê oko na ndoni osio na ngu 2019 na alâl mgba ti sara koussala ni.

Na Ngumbe tî ngû 2019, Bozizé, a yêkê zo so a poussou a tûrûgu tumba anti-balaka ti bi kplae si lo kiri na BéAfrika na peko ti so a seleka a tumba, na lo ye ti kiri na ndo mbata ti gbiana na ngu 2020. Amîsilimiso a kpê na kôdörö wandé ouala ala so âkpê dâ tî al â a lingbi kîrî yamba tî duti nzoni bîaku bîaku alingbi ti kiri na tango to sorongo a ouabagalézo pépé.

Mango téréKhartoum

Mango téré ti Khartoum na soungo mbéti ti mou kanga leguéna kamgbingo to kodoro na handango a zo na legué ti sâmbëlängo Nzapâyâmba. Ala ma tere ti kai bira na salango sioni na tere ti azo.” A ta so ngu balako a hon tene ti gangona siri a yêké ngangou, azo ayeke na mabe siriri ayeke kiri mbeni la nga kpale ayeke wunzi a mou legué na makounzi ti lékeré siriri. A ONG a mgba ti mou péko ti a yéso a mgba ti si na a yéni âmbâwoussou woussou. Mbéti so a a kérétiens Christians and âmisilimi a may ndjoni pépé magba ti a gba ti koussala so a yeke sala na ndo âmisilimi so a kpê na kôdörö ti ala si a lingbi ti lékeré yangada ti ala na da sâmbëlängö Nzapa ti amîsilimi so abouba na tango ti birâ.

Na tango so oua sâmbëlängö a mou ouango ti ma téré na légué ti siriri, âmbéni a bibé ti alâ. A oua sâmbëlängöa mgba ti mou ouango na légué ti siriri woussou woussou a mga. Na nzé okou, Mbéni MissionnaireEspagnol a kouye na sioni mayéléna BéAfrika. A tûrûgu tumba a mgba ti fa a zo na nzé okou, a mbororo so a hou mingui a oura kouye. A kodoro ti dûniya mobimba a yé da pépé na péko ti yé ti sion so. Koussala ti bendo gîgîa fa péko ti yé so a si.

Ta téné, Mbganga, na mango tere ti ga na Siriri

SCC, a zia na sésé ti da mgbanga ti kété ngoye CPS tiBéAfrika ndali ti mou maboko ti hinga téné no yé so assi na ndoti néné ti zo naya ti birâ, a mgba ti ouara kpalé nan do ti Mossoro ti foutango a ouakoussala ni tene ti ngu oko. Lo ouara nga kpale ti bémbengo ndô. SCC a téné fadé fadé a kojo bembengo ndô a yêkê goué na dawa ti ngbanga na ngu 2020. Na nzé ti Kakaôka tî ngû 2019 , Cour Pénale Internatonale (CPI) a gbou oussé ti a anti-balaka, mokonzi Alfred Yekatom na mokonzi Patrice-Edouard Ngaïssona—téné ti fango zo na ngu 2013 na 2014. kwâ tî ngangû na ye ti ngangou na tere ti âmisilimi so a kpê na kôdörö ti ala, boubango, nzi, na koumgingo da Nzapa ti âmisilimi.

Na legue so, a zo ayê ti inga tâ tènê so a si ayâ ti kodoro ni. Mango téré ti Khartoum a mou lango balé nagoumbaya na Commission ti ta tene, lêkerêngo na ouarango siriri, (TJRRC), so a bâ gigi na ngu 2015 na péko ti Forum ti Bangui National. Oussé kousala ti lo a yékê tiba kousala ni a tamboula na léguêni kousala ni a tondani na nze ti omene.

Kota poroso na kode ti America

Lembê ti Amerîka Lucy Tamlyn na BéAfrîka a debâ yangâ ti lo na lango balako na ndoni oko na nzêti Nyényé tí ngû 2019. Na ya ti ngû ni, Govoroma ti Amerîka a mou maboko na legue ti Mossoro, ndjoni douti, na siriri. A hon ndoti 6 million ti Dollar ti Amerîka so a la yeke mou ti mou maboko na azona 2020. Govoroma ti Kôdörö

Sêse ti Amerîka a mou maboko na MINUSCA, so ngu koussala ti lo a poussou na ngu 2020. Govoroma ti Amerîka amou koutou bale-miombé to bian ndia ti mgbanga ti BéAfrîka, so amou mgbanga ti kété ngoy a baa guigui. Na nzé ti mvuka, Bendo ti gigi a yapou embargo ti ngombe nando ti BéAfrîka ti mou legue na Govoroma ti sara koussala ngangou na legue ti Resolution 2488 (2019). Lembê ti Amerîka Kelly Craft na UN a téné Amerîka a yéké ngba ti mou maboko na BéAfrîka ndâti mango téré ti Khartoum lo yeda na tene ti a sioni ye so a si na ya ti kodro Na nzê ti bilawû, ouatokwa ti David Cicilline (D-RI) a fa sioye na ndo néné ti zo so a mgbanga ti sara na tere ti a siwili ti BéAfrîka na a hinga a sioyé na ndo ti mara, na fango âmîsilimi.